

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca

Facultatea de Studii Europene

Școala Doctorală de Studii Europene și Relații Internaționale

REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT

**Pacea cu Egiptul ca pas decisiv către acordul de normalizare a
relațiilor între Statul Israel și Emiratele Arabe Unite: integrarea
cercetării calitative**

Conducător de doctorat

Prof. univ. dr. Sergiu Miscoiu

Student-doctorand

Boaz Bismuth

Cluj-Napoca 2025

Mulțumiri

Prezenta cercetare reprezintă încununarea academică a anilor de muncă intensă pe care i-am dedicat acestui subiect, și nu ar fi fost posibilă fără contribuția tuturor persoanelor menționate mai jos.

Doresc să îmi exprim sinceră recunoștință față de Prof. Sergiu Miscoiu, a cărui îndrumare, sprijin, expertiză și contribuție mi-au permis să finalizez această teză. Fiecare conversație și fiecare idee nouă m-au inspirat și mi-au permis să dezvolt argumentele prezentate în această cercetare.

De asemenea, sunt recunoscător dr. Yehudit Od Cohen, Dani Shenker și Avishai Tal pentru sfaturile, comentariile pertinente și feedback-ul care au făcut posibilă îmbunătățirea unor aspecte importante ale acestei teze și, mai presus de toate, pentru sprijinul continuu, flexibilitatea și grija sinceră. Dr. Jonathan Matthews îi mulțumesc pentru munca de editare și comentarii.

Și, în sfârșit, mulțumirile mele se îndreaptă către iubita mea soție, Vanessa, care m-a susținut de-a lungul întregului parcurs doctoral, în pofida faptului că am petrecut mai puțin timp cu ea și cu cei patru copii minunați ai noștri: May, Michal, David și Neomy.

Cuprins

Abstract	4
Introducere	6
Tema cercetării	6
Motivația cercetării	10
Obiectivele cercetării	10
Întrebările de cercetare	11
Contribuția cercetării la domeniul cunoașterii	11
Capitolul I: Perspective istorice ale conflictului israelo-arab	12
I.1 Perspectivă geopolitică generală	12
I.2 Finalizarea acordului de pace	12
I.3 Schimbări conceptuale și sociale care au condus la Acordurile Abraham	13
I.4 Cadrul Acordurilor Abraham: modelul vechi versus modelul nou	13
I.5 Elementele de bază ale Acordurilor Abraham	14
Capitolul II: Fundamente teoretice și trecerea în revistă a literaturii de specialitate	15
II.1 Fundamente teoretice – modele selectate	15
II.1.1 Modele de negociere: la intersecția dintre realism și constructivism	15
II.1.2 De la diplomația de tip track II la interculturalism	15
II.1.3 Probleme culturale și interculturalism în negocierile internaționale	16
II.1.4 Leadershipul în contextul negocierilor interculturale	16
II.2 Analiza literaturii de specialitate privind procesul de pace dintre Israel și Egipt	17
II.2.1 Pace rece sau perspectiva unor războaie viitoare între Israel și Egipt	17
II.2.3 Perspectiva israeliană asupra normalizării	17
II.2.4 Perspective pentru viitoarele negocieri între Israel și lumea arabă	18
Capitolul III: Metodologie: cercetarea calitativă în domeniul relațiilor internaționale	19
III.1 Perspective asupra cercetării calitative în relațiile internaționale	19
III.3 Cercetarea calitativă și strategia studiului de caz	19
Capitolul IV: Concluzii	21
IV.1 Concluzii derivate din întrebarea de cercetare nr. 1 – Care au fost evenimentele interculturale și istorice implicate în negocierile care au dus la semnarea tratatului de pace între Israel și Egipt?	21
IV.1.1 Teme și categorii derivate din întrebarea de cercetare nr. 1	21
IV.1.10 Aspecte culturale și religioase	22

IV.2 Concluzii rezultate din întrebarea de cercetare nr. 2: Cum a permis acordul de pace inovator cu Israelul și Egiptul încheierea altor acorduri, cu accent pe acordul cu Emiratele Arabe Unite?	22
IV.3 Rezumat.....	23
Capitolul V: Concluzii și recomandări	24
V.1 Concluzii de natură factuală	24
V.2 Concluzii conceptuale: un nou cadru de gândire pentru înțelegerea diplomației negocierilor interculturale –studiu de caz al Acordului de normalizare a relațiilor dintre Israel și Emiratele Arabe Unite.....	25
V.3 Implicații și recomandări: aplicarea modelului la politica și diplomația viitoare	28
V.4 Contribuția teoretică: acoperirea unui decalaj de cunoștințe în domeniul relațiilor internaționale și în cel al interculturalismului.....	29
V.5 Contribuția la nivel practic: conceperea unui model universal pentru diplomați și factori decizionali	31
V.6 Limitări ale cercetării.....	32
V.7 Direcții viitoare de cercetare	33
V.7.1 Cercetări suplimentare și potențialul în domeniul de studiu al prezentei cercetări	33
V.7.2 Cercetări suplimentare și potențialul de aplicare în alte zone de conflict, cum ar fi războiul dintre Azerbaidjan și Armenia și tensiunile ulterioare.....	33
VII.8 Importanța cercetării pentru domeniul relațiilor internaționale.....	35
Bibliografie:	38

Abstract

Prezenta cercetare investighează modul în care tratatul de pace din 1979 între Israel și Egipt a servit drept cadru fundamental pentru acordurile Abraham ulterioare, concretizate prin acordul de normalizare semnat între Israel și Emiratele Arabe Unite în 2020. Prin analiza acestei evoluții istorice, cercetarea noastră explorează mecanismele prin care animozitatea de lungă durată dintre actorii regionali s-a transformat treptat în cooperare diplomatică. Unul dintre argumentele centrale ale lucrării este faptul că dimensiunea interculturală a servit drept cadru pentru negocieri, mediere, compromis și reconciliere, acționând în cele din urmă ca atu esențial în realizarea unei păci durabile. Scopul prezentei cercetări este nu numai de a urmări legătura dintre cele două procese de pace, ci și dezvoltarea unui model conceptual pentru rezolvarea conflictelor care poate fi aplicabil și altor dispute internaționale de lungă durată.

În cercetarea de față am adoptat o abordare metodologică, datele fiind colectate în principal prin analiza documentelor și interviuri în profunzime. Participanții au fost selectați pe baza legăturii lor directe cu conflictul din Orientul Mijlociu și procesele de soluționare a acestuia. Printre aceștia s-au numărat diplomați, negociatori și părți interesate care au participat

fie la procesul de pace dintre Israel și Egipt, fie la Acordurile Abraham. Mărturiile participanților la studiu oferă astfel informații deosebit de valoroase despre dimensiunile interpersonale, culturale și politice ale negocierilor de pace.

Concluziile cheie relevă faptul că leadershipul și competența interculturală au fost elemente decisive în facilitarea progreselor. Condițiile preliminare și interesele reciproce au jucat un rol crucial în ghidarea procesului de negociere, în timp ce eliminarea obstacolelor culturale și diplomatice a fost posibilă printr-un proces abil de navigare interculturală. Toate aceste elemente au creat o sinergie care a permis normalizarea relațiilor dintre Israel și Emiratele Arabe Unite.

Prezenta cercetare propune un nou cadru de gândire pentru a înțelege diplomația negocierilor interculturale prin studiul de caz al acordului de normalizare dintre Israel și Emiratele Arabe Unite. Escaladarea violențelor în Gaza în perioada 2023-2024 și ramificațiile sale regionale au subliniat și mai mult necesitatea unui astfel de cadru. Concluziile studiului sugerează că modelul dezvoltat poate oferi, de asemenea, o platformă viabilă pentru abordarea conflictului israeliano-palestinian și promovarea stabilității regionale pe termen lung prin diplomație, leadership și angajament intercultural.

Cuvinte cheie: Acordurile Abraham, negociere interculturală, diplomație, procesul de pace Israel-Egipt, acord de normalizare.

Introducere

Tema cercetării

Prezenta cercetare abordează evenimentele interculturale și istorice implicate în procesele de negociere care au dus la semnarea tratatului de pace între Israel și Egipt în 1979. În plus, cercetarea examinează modul în care acordurile de pace inovatoare cu Israelul și Egiptul au permis încheierea altor acorduri, cu referire la acordul de normalizare cu Emiratele Arabe Unite (la care ne referim în continuare prin acronimul EAU).

Lucrarea prezintă procesul de încheiere a păcii în condiții cu adevărat extraordinare – pacea dintre Israel și Egipt și normalizarea relațiilor dintre Israel și EAU, pe de o parte și Bahrain, pe de altă parte, cunoscută și sub numele de Acordurile Abraham. Ar fi ideal ca problemele politice să poată fi rezolvate matematic sau cel puțin să existe o ecuație clară care să conducă la soluționarea problemelor cu care ne confruntăm, însă de cele mai multe ori realitatea este diferită. Demersul nostru de cercetare indică faptul că, în studiul Acordurilor Abraham este necesar să se examineze o multitudine de aspecte legate de analiza istorică, înțelegerea motivațiilor și aspirațiilor și cercetarea detaliilor acordurilor. Acordurile au condus la normalizarea completă a legăturilor dintre două țări aflate oficial în relații de animozitate: Israel și Emiratele Arabe Unite. Studiul nostru indică motivele și motivațiile care i-au determinat pe lideri să ia astfel de măsuri istorice și le compară cu alte evenimente de acest tip, respectiv pacea fără precedent dintre Egipt și Israel, argumentând în final că există o legătură directă între aceste evenimente.

Istoria prezentată indică un moment unic în timp, o aliniere care s-a realizat de-a lungul anilor și actori-cheie care au știut să profite de ocazie. Stigmatizarea socială dogmatică era atât de profund înrădăcinată în societatea din Orientul Mijlociu, încât era privită cu o feroare cvasireligioasă. Acest aspect a fost demonstrat de refuzul, care persistă și astăzi în cazul unor regimuri, de a menționa până și numele Statului Israel. Pentru a depăși această atitudine extinsă de respingere față de Israel, negocierile ar trebui să triumfe nu doar în depășirea obstacolelor inerente și în seria de încercări care precedă încheierea eficientă a tratatului. Procesul de negociere ar trebui mai curând să indice o cale de urmat, să recunoască schimbările pe care Acordurile Abraham le-ar aduce pentru societățile din Golf. Abordarea adoptată de EAU și de alte țări din regiune ar trebui să contracareze efectele a zeci de ani de narațiuni contrare despre statul Israel și să producă o reevaluare socială din interiorul societăților intelectuale pentru a aborda disonanța, de dinainte și de după, pe care acordurile ar aduce-o.

Negocierile formale ca punct de plecare pentru ratificarea acordurilor sunt precedate de procese graduale complexe și ani de discuții pe canale neoficiale. Trebuie explorate însă mecanismele care au dus la un punct de plecare de succes, procesele în curs de desfășurare implicate și, cel mai important, punctul culminant care duce la încheierea unui tratat formalizat de anvergură. Cercetarea noastră aprofundează unele dintre modelele practice ale negocierilor similare, care au permis progrese la diferite niveluri, arătând că procesele de negociere eșuează în moduri diferite. Uneori poate fi vorba de inadvertențe privind anumite înțelegeri inițiale, însă în multe cazuri negocierile pot eșua dacă mecanismul de promovare a detaliilor, de la cele mari la cele mici, nu este simplificat în mod eficient pentru a asigura succesul. Acordurile Abraham reprezintă un model practic care poate servi în viitor ca model diplomatic, deschizând calea pentru alte negocieri complexe la nivel înalt, chiar și când acestea presupun un grad înalt de tensiune.

Unele dintre ideile prezentate, fie ele umaniste, normative sau diplomatice, arată că anumite obstacole din calea negocierilor din trecut pot fi evitate. În cadrul acestor discuții se manifestă o combinație de realism geopolitic și perspicacitate în afaceri, la care se adaugă evitarea activă a factorilor emoționali declanșatori sau a procedurilor sau organismelor birocratice greoaie. Pragmatismul, luarea deciziilor în grupuri mici, sau profesioniștii orientați către politici care stabilesc linii directe reprezintă factori importanți explorați în elaborarea Acordurilor Abraham. Din perspectivă istorică simplă, evenimentul a fost unul important, reprezentând o reală schimbare de paradigmă regională în ceea ce privește alinierea și gândirea strategică. Pentru observatorul politic, însă, acesta a fost și un moment de reflecție asupra puterii pragmatismului coerent, a leadershipului clarvăzător, și chiar a mentalității personale a unor lideri care au perceput corect maturizarea condițiilor, claritatea poziționării în ierarhiile din Orientul Mijlociu și disponibilitatea de a accepta Israelul ca atare.

Studiile cantitative bazate pe date numerice sau cuantificabile au fost considerate redundante în cadrul prezentei cercetări. Am optat, în schimb, pentru un studiu calitativ care se bazează pe relatări personale și pe analiza documentelor care ilustrează în detaliu modul în care cetățenii de rând, liderii, actorii relevanți și societățile au gândit, au acționat sau au reacționat. Din acest motiv, am considerat că abordarea calitativă este mai adecvată pentru demersul nostru de cercetare. Cercetarea calitativă este definită ca domeniu de investigație care se concentrează pe metode din diverse alte domenii legate de studiile culturale și interpretarea

acestora.¹ Prin urmare, acest tip de cercetare permite examinarea contribuției unor actori, indivizi și societăți, la procesul decizional, precum și analiza modului în care acești factori interacționează. Pentru a asigura o bună înțelegere a motivației care a stat la baza normalizării relațiilor dintre Israel și EAU, prezenta cercetare utilizează instrumentul interviului academic, instrument inerent cercetării calitative.

Acordurile Abraham semnate la Washington în septembrie 2020 au constat într-o serie de declarații comune de normalizare între Israel, EAU și Bahrain, urmate de Maroc în decembrie 2020. Aceste acorduri reprezintă, fără îndoială, un factor de schimbare în Orientul Mijlociu, deschizând calea către sfârșitul conflictului arabo-israelian și către un viitor care să garanteze pacea, toleranța și o întreagă serie de oportunități în Orientul Mijlociu și în întreaga lume. Aceste acorduri au demonstrat existența unei noi căi pentru negocieri în Orientul Mijlociu. Obiectivul cercetării noastre este de a arăta că există o legătură directă între tratatul de pace dintre Israel și Egipt, semnat în 1979, și acordul de normalizare cu Emiratele Arabe Unite.

Studiul nostru explică modul în care pacea dintre Israel și Egipt, care a reprezentat primul acord dintre Israel și un stat arab, a făcut posibil acordul Abraham pe termen lung. Tratatul de pace dintre Egipt și Israel, semnat la 26 martie 1979, a fost al patrulea acord major egipteano-israelian negociat după războiul Yom Kippur din 1973, fiecare înțelegere anterioară reducând treptat perspectivele unui război total între Israel și statele arabe.

Cu toate că ambele state, Israel și Egipt, s-au confruntat cu nemulțumiri pe plan intern și au trebuit să facă față adversarilor interni ai acordului, tratatul de pace a rămas neschimbat de-a lungul anilor, chiar și în condițiile asasinării președintelui egiptean Anwar Sadat în 1981. Tratatul a fost, de asemenea, respectat cu strictețe de nouă prim-miniștri israelieni diferiți: „Tratatul a demonstrat că nu doar puterile străine, ci înșiși liderii din Orientul Mijlociu, au puterea de a transforma politica regională.”²

Leadershipul a catalizat în cele din urmă procesul de pace egipteano-israelian. Președintele Sadat dorea returnarea teritoriului (Sinai), iar prim-ministrul Begin dorea să elimine Egiptul odată pentru totdeauna din orbita militară arabă care se confrunta cu Israelul.

---

¹ Denzin, D.K. & Lincoln, Y.S. (2005) „Introducere” în Denzin, D.K. & Lincoln, Y.S. (eds.) *The SAGE Handbook of Qualitative Research* (ediția a treia). Thousand Oaks, CA: SAGE, p. 3

² (2009) *The Egyptian-Israeli peace: lessons for today* [online]. Disponibil la: <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/egyptian-israeli-peace-lessons-today> (accesat la 21/06/2025)

Acest aspect a reprezentat pentru Israel o importantă realizare în cadrul strategiei sale de apărare: eliminarea unui lider arab cheie din coaliția ideologică arabă, care avea obiectivul declarat de a distruge statul Israel. Această pace avea însă și anumite limite: „Sadat a reiterat acest aspect în 1975: „Nu-mi cereți să stabilesc relații normale cu Israelul. Sunt dispus să semnez un tratat de pace pentru a mă angaja în acest sens, dar este firesc ca, după atâția ani de război, ostilitate și vărsare de sânge, legăturile naturale să nu poată fi restabilite instantaneu”.³

Deși tratatul nu a adus o normalizare completă a relațiilor egipteano-israeliene, „pacea rece” dintre cele două țări a avut avantajul strategic semnificativ de a scoate Egiptul din cercul războiului cu Israelul. Cu toate acestea, diferența majoră între tratatele de pace pe care Israelul le-a semnat cu Egiptul și Iordania și Acordurile Abraham, care fac obiectul cercetării noastre, este aspectul normalizării, care nu numai că schimbă statutul relațiilor dintre țări (război vs. pace), dar are și un imens impact asupra relațiilor dintre oameni. Cu Susținem prin cercetarea noastră că tratatul de pace fără precedent dintre Israel și Egipt, semnat cu 40 de ani înainte de Acordurile Abraham, a fost un pretext care a permis această normalizare.

Problematica abordată în cadrul prezentei cercetări are două aspecte. Pe de o parte, ne propunem să prezentăm aspectul istoric care a dus la normalizare – un vis care s-a împlinit într-un Orient Mijlociu măcinat de conflicte. Pe de altă parte, studiul nostru va demonstra, de asemenea, maniera în care aceste acorduri au schimbat perspectiva și paradigma în comunitatea internațională. Un exemplu în acest sens este faptul că țările europene au ezitat să se angajeze în acorduri, deoarece credeau în soluția celor două state ca obiectiv principal pentru regiune, precum și faptul că președintele american Donald Trump a fost factorul motivant din spatele acordurilor.

Discutăm, de asemenea, ideea normalizării, de la scepticismul inițial la angajamentul ulterior, cu scopul de a înțelege motivele acestei evoluții pozitive și fundamentele istorice care permit realismul și angajamentul.

---

³ Shamir, S. (2016) *A Newly Plucked Olive Leaf: The Story of the Israeli Academic Center in Cairo—Chapters of a Diary About the Meeting Between Israelis and Egyptians Following the Making of Peace*. Tel Aviv: Tel Aviv University Press [în ebraică], p. 128. Citat și tradus în: Podeh, E. (2022) *The Many Faces of Normalization: Models of Arab-Israeli Relations* [online]. Disponibil la: https://www.inss.org.il/strategic_assessment/the-many-faces-of-normalization-models-of-arab-israeli-relations/ (accesat la 21/06/2025)

Motivația cercetării

Autorul prezentei cercetări a fost în strânsă legătură cu evenimentele respective și oficiali de rang înalt care au participat la negocierile dintre Israel și țările arabe în ultimele trei decenii, atât în calitate de jurnalist, cât și de diplomat. În calitate de jurnalist, a acoperit evenimente din 16 state arabe, inclusiv din Tunis și Iordania în timpul negocierii și încheierii acordurilor de la Oslo, și din Siria în timpul summitului de la Shepherdstown din 2000. Autorul a documentat, de asemenea, evenimente din Egipt din mai multe domenii, inclusiv cooperarea agricolă dintre Israel și Egipt la începutul anilor '90 și Primăvara Arabă din 2011. În calitate de diplomat, a supravegheat dezvoltarea relațiilor în Maroc și Mauritania (1999) – o țară în care s-a întors în 2004 ca ambasador al Israelului, astfel nu numai documentând evenimentele, ci și participând activ la desfășurarea lor. Autorul a fost apropiat de administrația americană care a semnat Acordurile Abraham în 2020, ceea ce i-a permis să urmărească evenimentele în mod direct, inclusiv prin participarea la întâlniri cu președintele american în Biroul Oval. Menționăm, de asemenea, că autorul prezentei cercetări a fost martorul a numeroase evenimente istorice, discuții și negocieri între Israel și țările arabe.

Obiectivele cercetării

Prezenta cercetare are două obiective principale.

1. Analizarea evenimentelor interculturale și istorice implicate în procesele de negociere care au condus la semnarea tratatului de pace între Israel și Egipt.
2. Înțelegerea modului în care acordurile de pace inovatoare încheiate între Israel și Egipt au permis încheierea altor acorduri, cu referire în mod special la acordul cu Emiratele Arabe Unite.

Studiul abordează, de asemenea, problema palestiniană și implicațiile acesteia asupra respectivelor acorduri, schimbarea de paradigmă în lumea arabă și eliminarea percepției existente potrivit căreia nu poate exista niciun progres în Orientul Mijlociu fără soluționarea conflictului palestinian și că, până atunci, Israelul nu va fi niciodată acceptat de vecinii săi arabi.⁴

---

⁴ Podeh, *The Many Faces of Normalization*

Întrebările de cercetare

1. Care au fost evenimentele interculturale și istorice implicate în procesele de negociere care au condus la semnarea tratatului de pace între Israel și Egipt?
2. Cum a permis acordul de pace inovator dintre Israel și Egipt încheierea altor acorduri cu referire la acordul cu Emiratele Arabe Unite?

Întrebările de cercetare pe care le-am formulat urmează altor întrebări care derivă din subiectele prezentate pe parcursul cercetării referitoare la o serie de elemente din regiune, precum și unor întrebări legate de procesele de negociere, elementele culturale și interculturale și subiecte din domeniul relațiilor internaționale.

Contribuția cercetării la domeniul cunoașterii

Prezenta cercetare reprezintă o contribuție în cadrul disciplinei studiilor culturale și conjunctura acestora cu relațiile internaționale și discipline adiacente, precum istoria și științele politice, prin prisma următoarelor aspecte:

1. Clarificarea evenimentelor istorice – cercetarea noastră clarifică contextul istoric în care au fost semnate Acordurile Abraham și modul în care tratatul de pace cu Egiptul ar fi putut influența negocierile.
2. Cercetarea contribuie la domeniul relațiilor internaționale din Orientul Mijlociu, oferind informații despre influențele ulterioare ale acordurilor politice și, în mod specific, asupra modului în care semnarea unui tratat de pace între două națiuni poate avea un impact asupra relațiilor dintre alte națiuni la scară mai largă.
3. Analiza impactului păcii asupra rezolvării conflictelor. Cercetarea pune în lumină potențialul tratatelor de pace de a rezolva conflictele și de a promova pacea, precum și modalitățile de îmbunătățire a acestor eforturi în viitor.
4. Cercetarea contribuie, de asemenea, la evaluarea eforturilor diplomatice, analizând gradul de eficacitate a eforturilor diplomatice de soluționare a conflictelor și de promovare a păcii și sugerând modalități de îmbunătățire a acestor eforturi în viitor.
5. Nu în ultimul rând, studiul nostru identifică domenii pentru direcții viitoare de cercetare, cum ar fi impactul Acordurilor Abraham asupra promovării păcii și stabilității în regiune. Considerăm că aceste acorduri nu reprezintă îndeplinirea scopului final, ci mai degrabă pot crea un impuls pentru schimbarea relațiilor viitoare.

Capitolul I: Perspective istorice ale conflictului israelo-arab

I.1 Perspectivă geopolitică generală

Deoarece prezentul studiu se axează pe momentul acordului de pace dintre Israel și Egipt, este imperativ să contextualizăm fundalul istoric pentru a înțelege diversele inițiative de coexistență reciprocă care au precedat acordul. Se poate argumenta că, în majoritatea cazurilor, inițiativele și diplomația au fost unilaterale, din inițiativa Israelului, lumea arabă având nevoie de o perioadă mai îndelungată de timp pentru a accepta realitatea existenței Statului Israel. Cu toate acestea, de-a lungul timpului, aceste schimbări lente s-au transformat în tendințe majore. Se pot identifica trei perioade distincte care definesc atitudinea arabă față de eforturile sioniste evreiești și statalitatea Israelului: primii ani, caracterizați în esență prin negarea existenței Israelului; perioada de mijloc, în care unele state se îndreptau spre acceptare și acționau în mod realist în anumite chestiuni; și epoca actuală de maturizare, în care statele arabe se îndreaptă spre normalizare.

I.2 Finalizarea acordului de pace

Odată ce termenii negocierilor s-au clarificat pentru ambele părți, cadrul era pregătit pentru etapa finală. Potrivit lui Bird,⁵ Carter s-a concentrat pe tactici și personalități înainte de Camp David. Sadat părea cu capul în nori, dar cald și vulcanic, în timp ce Begin era pedant în privința detaliilor minore sau juridice. Au simțit că mâna lui Sadat era mai slabă și că Begin putea ieși din Camp David și supraviețui politic fără un acord. Prin urmare, se poate concluziona că Sadat avea nevoie de tratat, iar Carter, care eșuase pe plan intern și politic, era, de asemenea, extrem de interesat de succesul acestuia. Echipa israeliană era probabil singura în care jucătorii implicați percepeau cu claritate limitele. Altfel spus, Sadat și Carter aveau afinități ideologice și personale unul față de celălalt, aspect ce a afectat negativ negocierile, deoarece ambii considerau, din motive proprii, că problema palestiniană trebuie să fie legată. Se poate presupune că poziția israeliană era mult mai nuanțată din două motive: egiptenii rupseseră legăturile cu lumea arabă și dăduseră dovadă de curaj, aveau obiective concrete, însă problema

---

⁵ Bird, K. (2021) *The Outlier: The Unfinished Presidency of Jimmy Carter*. New York: Crown, p. 329

palestiniană rămânea neclară. Nu exista un partener practic, nici măcar pentru a colabora cu Statele Unite sau cu Egiptul.

I.3 Schimbări conceptuale și sociale care au condus la Acordurile Abraham

În pofida rezilienței sale regionale, a puterii sale dure și a influenței sale blânde la scară globală, Israelul era încă ostracizat și incapabil să câștige inimile și mințile în Orientul Mijlociu, chiar și după tratatele de pace cu Egiptul și Iordania. Ocazional, Israelul identifica metode de a combate aceste prejudecăți instinctive prin acte de bunăvoință, precum ajutorul acordat în caz de dezastre și asistența umanitară.⁶ Când aceste aspecte au început să fie mediatizate, au apărut și primele întrebări și îndoieli cu privire la narațiunea existentă. Nu au dispărut însă problemele de bază, precum cea a etichetării, observată adesea în școli și în alte dinamici sociale, unde normalizarea însemna efortul de a atenua distanța sau dificultățile de integrare socială a unui individ în cadrul unui grup, pentru a elimina eticheta și a transforma distanța în familiaritate. Odată cu dobândirea anumitor cunoștințe și a unui grad de familiaritate, se consideră că un nivel de comportament uman poate reprezenta un rezultat al normalizării.

I.4 Cadrul Acordurilor Abraham: modelul vechi versus modelul nou

Pornind de la o *tabula rasa*, persoanele implicate în încheierea acordurilor au imaginat natura amplă și cuprinzătoare a unui nou acord de pace. Acordurile au fost concepute pe baza unui stil inovator de diplomație, care a incorporat realitățile geoeconomice, vizând astfel un val de normalizare. Cadrul inițial al acordurilor a fost conceput de o parte dintre autorii egipteni și americani ai tratatului de la Camp David, însă momentul istoric nu a permis punerea sa în aplicare. Echipa israeliană, care avea experiența a treizeci de ani de izolare și era profund conștientă de cât de departe ajunsese Egiptul, sub impulsul lui Sadat, a dat dovadă de realism și a înțeles instinctiv că o mare parte a lumii arabe pur și simplu nu era pregătită pentru acest demers diplomatic. Pe partea israeliană, problemele legate de suveranitate și autonomie erau extrem de complexe la acea vreme, și așa s-au perpetuat până în prezent.⁷

---

⁶ Rubin, B.M. (1983) *The Arab States and the Palestine Conflict*. Syracuse: Syracuse University Press, pp. 213-225

⁷ Ross, D. (2022) „The Abraham Accords and the Changing Middle East”. Disponibil la: <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/abraham-accords-and-changing-shape-middle-east> (accesat la 21/06/2025)

I.5 Elementele de bază ale Acordurilor Abraham

Se preconiza un nou început. Formulele din trecut urmau să fie abandonate. Era necesară o nouă mentalitate. Contextele, cadrele, gândirea esențială și abordările diplomatice convenționale urmau să fie contestate. Astfel, a început un proces care a durat peste un an, menit să modifice percepțiile legate de Israel, opiniile înrădăcinate de o perioadă lungă de timp, abordarea absolutistă de tip zero-sum și faza de răcire care începea încet să se „încălzească”. În mod anecdotic, se poate observa, în cadrul încălzirii relațiilor, reciprocitatea intereselor, de la securitate și stabilitate la o conștientizare tot mai profundă a mediilor de amenințare reciprocă, ceea ce nu înseamnă însă că încălzirea relațiilor este legată doar de necesități.

Capitolul II: Fundamente teoretice și trecerea în revistă a literaturii de specialitate

II.1 Fundamente teoretice – modele selectate

II.1.1 Modele de negociere: la intersecția dintre realism și constructivism

Prezentul demers de cercetare utilizează modele cheie din domeniul relațiilor internaționale pentru a contura contextul în care au fost negociate tratatul de pace dintre Israel și Egipt și Acordurile Abraham. Realismul este o abordare inerentă relațiilor internaționale, conform căreia toate națiunile lucrează pentru a-și spori propria putere, iar țările care reușesc să acumuleze putere în mod eficient prosperă, deoarece pot eclipsa cu ușurință realizările națiunilor mai puțin puternice. Potrivit acestei teorii, interesul primordial al unei națiuni ar trebui să fie autoconservarea, iar încercarea continuă de dobândire și consolidare a puterii ar trebui să reprezinte întotdeauna un imperativ social, economic și politic.⁸

II.1.2 De la diplomația de tip track II la interculturalism

Cercetătorii din domeniu au realizat că relațiile dintre națiuni și societăți nu depind doar de relațiile politice și diplomatice formale, ci au nevoie și de mecanisme care să le permită să pună în aplicare relațiile la nivel interpersonal. În acest context, trebuie menționate meritele diplomației de tip Track II, care se referă la dialogul informal, neoficial, dintre actori non-statali, personalități academice și din sfera societății civile, care completează negocierile de tip Track I (oficiale). În contextul Orientului Mijlociu, Herbert Kelman a fost pionierul atelierelor interactive axate pe rezolvarea problemelor, reunind reprezentanți israelieni și palestinieni în dialoguri desfășurate în grupuri mici, al căror scop principal era redefinirea percepțiilor privind identitatea și securitatea.⁹ Harold Saunders a extins acest concept la procesul public de pace, subliniind modul în care dialogul susținut la nivel societal poate influența factorii de decizie. În Orientul Mijlociu, procesele Track II au generat idei (de exemplu, privind autonomia și recunoașterea palestiniană) care au migrat ulterior în discuțiile Track I.¹⁰ Acest aspect este în mod direct relevant atât pentru negocierile dintre Egipt și Israel din anii 1970, cât și pentru

---

⁸ Korab-Karpowicz, W.J. (2017) „Political realism in international relations” în Nodelman U. & Zalta E.N. (eds.) *Stanford Encyclopedia of Philosophy*. Stanford: Stanford University Press, pp. 1-40

⁹ Kelman, H.C. (1997) „Social-Psychological Dimensions of International Conflict” în Zartman, I.W. & J.L. Rasmussen (eds.) *Peacemaking in International Conflict: Methods and Techniques*. Washington DC: United States Institute of Peace Press, pp. 191-101

¹⁰ Saunders, H.H. (1999) *A Public Peace Process: Sustained Dialogue to Transform Racial and Ethnic Conflicts*. New York: Palgrave Macmillan, pp. 25–32

Acordurile Abraham, în cadrul cărora contactele informale dintre elitele celor două țări au pus bazele normalizării. Track II reprezintă adesea contextul în care se dezvoltă normele și înțelegerea interculturală înainte ca acordurile politice să devină fezabile.¹¹

II.1.3 Probleme culturale și interculturalism în negocierile internaționale

Dimensiunile culturale influențează în mod semnificativ interacțiunile diplomatice, cooperarea internațională și rezolvarea conflictelor. Așa cum subliniază Edward Said în *Orientalism*, percepțiile culturale modelează modul în care națiunile se percep reciproc, cu impact asupra relațiilor geopolitice.¹² În contextul relațiilor internaționale, modul în care o țară înțelege cultura, religia și identitatea altei țări determină adesea eficacitatea demersurilor lor diplomatice și măsura în care cele două țări pot coopera.

Conceptul de diplomație culturală a căpătat o importanță sporită în ultimele decenii. Potrivit lui Joseph Nye, diplomația culturală reprezintă un instrument vital al puterii soft, care permite țărilor să influențeze percepțiile globale fără a se baza pe forța militară sau coerciunea economică.¹³

II.1.4 Leadershipul în contextul negocierilor interculturale

În științele politice și relațiile internaționale conceptul de leadership reprezintă un subiect central care modelează guvernanta națională și globală. După cum am menționat anterior, leadershipul politic este adesea analizat prin prisma diverselor cadre teoretice, inclusiv realismul, liberalismul și constructivismul, fiecare dintre acestea punând accentul pe aspecte distincte ale puterii, procesului decizional și influenței. În plus, teoriile leadershipului politic clasifică liderii în funcție de diverse stiluri, precum leadershipul carismatic, transformațional și tranzacțional. Aceste concepte au făcut obiectul unei serii întregi de studii în domeniu. Max Weber a introdus conceptul de autoritate carismatică, în care magnetismul personal joacă un rol crucial în influențarea adeptilor.¹⁴ Leadershipul transformațional, așa cum este descris de James MacGregor Burns, pune accentul pe liderii care inspiră și mobilizează oamenii pentru a atinge obiective comune.¹⁵ Leadershipul tranzacțional, pe de altă parte, se bazează pe schimburi și recompense structurate.¹⁶ În plus, leadershipul de tip machiavelic, concept derivat

---

¹¹ Agha, H., Feldman, S., Khalidi, A. & Schiff, Z. (2003) *Track-II Diplomacy: Lessons from the Middle East*. Cambridge MA: MIT Press, pp. 7–11

¹² Said, E. (1978) *Orientalism*. New York: Pantheon Books.

¹³ Nye, J.S. Jr (2005) *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. New York: Public Affairs

¹⁴ Weber, M. (1947) *The Theory of Social and Economic Organization*, Los Angeles: The Free Press

¹⁵ Burns, J.M. (1978) *Leadership*, New York: Harper & Row

¹⁶ Bass, B.M. (1985) *Leadership and Performance Beyond Expectations*, Los Angeles: The Free Press

din lucrarea „Prințul” a lui Niccolò Machiavelli, susține că liderii de succes trebuie să fie pragmatici, strategici și, uneori, nemiloși. Această perspectivă este în concordanță cu *realpolitik*, un concept din sfera relațiilor internaționale care pune accentul pe putere și interese strategice mai presus de considerente ideologice.¹⁷

II.2 Analiza literaturii de specialitate privind procesul de pace dintre Israel și Egipt

II.2.1 Pace rece sau perspectiva unor războaie viitoare între Israel și Egipt

O regiune cu conflicte istorice, precum Orientul Mijlociu, este un loc în care războiul a devenit un model. Cu toate acestea, în pofida istoriei tumultuoase a Orientului Mijlociu, pacea constituie un mijloc excelent de prevenire a războiului, deschizând perspectiva către multe opțiuni pozitive în numeroase domenii, precum economia, cooperarea, energia, cultura, educația, agricultura și altele. Normalizarea poate duce aceste realizări cu un pas mai departe.

Pacea între Israel și Egipt a fost ratificată la 26 martie 1979 la Casa Albă din Washington DC. Tratatul de pace a fost semnat la 16 luni după ce președintele egiptean Anwar Sadat efectuat o vizită istorică în Israel în 1977. Acordul de pace a fost rezultatul unor negocieri intense care au pus capăt stării de război care exista din 1948, de la războiul arabo-israelian, și, ulterior, din 1956, de la criza din Suez, războiul de șase zile din 1967 și războiul de Yom Kippur din 1973, evenimente sângeroase care au costat viața a mii de soldați de ambele părți și au lăsat cicatrici adânci în ambele societăți.¹⁸

II.2.3 Perspectiva israeliană asupra normalizării

Procesul de pace nu a fost o sarcină ușoară pentru primul ministru de la vremea respectivă, Menachem Begin, care a fost primul guvernant de dreapta al Israelului de la la obținerea independenței. Nu toți partenerii săi politici erau entuziasmați de formula prin care urmau să se facă schimburile de teritorii pentru obținerea păcii. Deși se întrevedea posibilitatea ca acordul să fie aprobat în Knesset, Begin s-a confruntat totuși cu o opoziție fermă din partea propriilor colegi, în principal din partea *Gush Emunim* și a mișcării de colonizare. Pe plan

---

¹⁷ Morgenthau H.J. (1948) *Politics Among Nations: The Struggle for Power and Peace*. New York: Knopf

¹⁸ Pentru o discuție mai amplă privind influența Războiului de Yom Kippur asupra societăților israeliene și egiptene, a se vedea: Rabinovich, A. (2004) *Yom Kippur War: The Epic Encounter that Transformed the Middle East*. New York: Schocken Books, pp. 351-360; Oren, M.B. (2022) *Six Days of War: June 1967 and the Making of the Modern Middle East*. Oxford: Oxford University Press

extern, relațiile lui Begin cu Carter erau destul de fragile și marcate de suspiciune, ceea ce l-a determinat pe acesta din urmă să bănuiască că Begin nu era dispus să facă concesii substanțiale. În cele din urmă, aceasta urma să fie prima dată în istoria sionismului când o așezare evreiască urma să fie desființată din inițiativa proprie a guvernului în contextul păcii. Această mișcare era în totală contradicție cu un principiu etic fundamental al mișcării sioniste: construirea de așezări și protejarea lor indiferent de costuri. Begin a fost astfel nevoit să pună în balanță propria ideologie sionistă și dorința de a asigura pacea și securitatea.¹⁹

II.2.4 Perspective pentru viitoarele negocieri între Israel și lumea arabă

Tratatul de pace cu Egiptul ridică automat problema acordurilor ulterioare. Articolul intitulat „Perspectivele revigorării procesului de pace din Orientul Mijlociu: o posibilă inițiativă comună a UE și SUA?”²⁰ discută potențialul de revitalizare a procesului de pace din Orientul Mijlociu (MEPP) prin colaborarea dintre Uniunea Europeană (UE) și Statele Unite (SUA). Acesta începe prin contextualizarea fondului istoric al conflictului israeliano-palestinian, urmărit de la Planul de împărțire formulat de ONU în 1947, prin războaiele ulterioare, până la evoluțiile mai recente, precum Acordurile Abraham și ciocnirile din Gaza și Cisiordania. Articolul subliniază că, în pofida numeroaselor eforturi internaționale depuse de-a lungul mai multor decenii, nu a fost identificată o soluție viabilă, iar ocupația teritoriilor palestiniene persistă.

---

¹⁹ Rubinovitz, Z. & Steinberg, G. (2009) *Menachem Begin and the Israel-Egypt Peace Process: Between Ideology and Political Realism*. Bloomington: Indiana University Press, p. 170

²⁰ Cohen-Hadria, E, Hassan, Z., Levy, D. și Sidlo, K. (2023). *Prospects of reinvigorating the Middle East peace process: a possible joint EU-US undertaking? Policy Department for External Relations*. Disponibil la: [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EXPO_STU\(2022\)702573](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EXPO_STU(2022)702573) (accesat la 21/05/2025)

Capitolul III: Metodologie: cercetarea calitativă în domeniul relațiilor internaționale

III.1 Perspective asupra cercetării calitative în relațiile internaționale

După cum am menționat în secțiunea introductivă, studiul de față a utilizat o paradigmă de cercetare calitativă. Această opțiune s-a bazat pe premisa că înțelegerea ideilor, termenilor, conceptelor și proceselor istorice trebuie să se realizeze luând în considerare o serie de informații din diverse domenii, precum studiile culturale și utilizând practici precum interviuri, observații și analize detaliate ale textelor pentru a extrage concluzii importante în privința subiectelor cercetate.²¹ În plus, acest tip de cercetare este juxtapus cercetării cantitative, care se concentrează pe colectarea de informații despre volumul, cantitatea sau frecvența evenimentelor, care pot fi ulterior cuantificate în grafice numerice și statistice ca bază pentru analiză.

III.3 Cercetarea calitativă și strategia studiului de caz

În cadrul prezentei cercetări am optat pentru abordarea calitativă, care a presupus o multitudine de surse, atât scrise, cât și orale. Printre sursele scrise examinate s-au numărat diverse documente, inclusiv protocoale pregătite în perioadele premergătoare încheierii acordurilor, decupaje din presă și comentarii politice din presa regională și internațională, precum și cercetări ale grupurilor de reflecție pe această temă. Sursele orale au fost colectate prin intermediul interviurilor cu oficiali care au fost implicați în negocierea diverse acorduri, din partea Israelului, Egiptului și Emiratelor Arabe Unite, precum și cu alți cercetători care au o cunoaștere profundă și intimă a proceselor care fac obiectul prezentelor discuții.

Tabelul 1: Proiectul de cercetare

---

²¹ Denzin, K.N. & Lincoln, S.Y. (2012) *The Landscape of Qualitative Research. Theories and Issues* (ediția a patra). Los Angeles CA: SAGE, pp. 2-3

Etapa	Obiectiv	Instrumente de cercetare	Populația de cercetare	Metoda de analiză a datelor
1	Analizarea evenimentelor interculturale și istorice implicate în procesele de negociere care au condus la semnarea tratatului de pace între Israel și Egipt.	Cercetarea documentelor legate de politicile de negociere ale UE cu privire la pacea între Egipt și Israel	Studiul Parlamentului European privind revigorarea procesului de pace din Orientul Mijlociu	Analiza de conținut
		Interviuri semi-structurate	Personalități implicate: diplomați americani de rang înalt, diplomați egipteni, din Emiratele Arabe Unite, și Israel, factori de decizie, cetățeni egipteni și israelieni - 8 participanți	Analiza de conținut
2	Înțelegerea modului în care acordul de pace inovator cu Israelul și Egiptul a permis încheierea altor acorduri, cu referire la acordul cu Emiratele Arabe Unite	- Cercetare documentară - SSI	Șeful biroului comercial din EAU și alte personalități cheie	Analiza de conținut

Capitolul IV: Concluzii

IV.1 Concluzii derivate din întrebarea de cercetare nr. 1 – Care au fost evenimentele interculturale și istorice implicate în negocierile care au dus la semnarea tratatului de pace între Israel și Egipt?

IV.1.1 Teme și categorii derivate din întrebarea de cercetare nr. 1

Care au fost evenimentele interculturale și istorice implicate în negocierile care au dus la semnarea tratatului de pace între Israel și Egipt?

Analiza de conținut efectuată pe datele colectate din interviurile semi-structurate a generat patru teme cu categorii conexe. Tabelul 1 prezintă temele și categoriile conexe, așa cum au rezultat acestea din analiza de conținut.

Tabelul 2: Teme și categorii derivate din întrebarea de cercetare nr. 1

Categorii și exemple de dovezi							
Tema 1: Procesele de negociere	Condiții preliminare: <i>Faptul că Israelul a câștigat războiul. Acest aspect a schimbat concepțiile existente.</i>	Părțile interesate: <i>Dorința Egiptului și a Emiratelor Arabe Unite de a dezvolta legături mai strânse cu SUA</i>	Interese comune: <i>Economia reprezintă un factor important atât pentru Israel, cât și pentru Emiratele Arabe Unite și, prin urmare, dezvoltarea economică este în interesul ambelor țări</i>	Procesele de mediere: <i>Acesta a fost subiectul discuțiilor cu reprezentanții americani pe parcursul verii și la începutul toamnei. Carter a venit personal pentru a promova dialogul.</i>	Strategii: <i>Egiptul a decis să acorde prioritate intereselor sale, iar Israelul a avut inteligența de a accepta schimbarea și a o îmbrățișa</i>	Leadership și procesul decizional: <i>Israelul avea o nouă conducere din 1977, același an în care președintele Sadat a efectuat prima sa vizită în Israel, eveniment care a jucat un rol major în apropierea dintre cele două țări.</i>	Obstacole: <i>Ostilitatea semnificativă care se manifesta atât în Israel, cât și în lumea arabă.</i>
Tema 2: Evenimente istorice implicate	Perioada de după „războiul de Yom Kippur”, în care Egiptul, unul dintre statele arabe importante, care aspira la rolul de lider, a realizat că nu poate învinge Israelul pe câmpul de luptă și că există modalități mai bune de a-și atinge obiectivele, respectiv prin intermediul negocierilor.						

Tema 3: Probleme culturale	Categorii și dovezi		
	Religie: <i>Respectul reciproc pentru religia celeilalte comunități a asigurat succesul negocierilor.</i>	Limba: <i>Cunoașterea limbii arabe reprezintă un atu extrem de apreciat. Arabii sunt foarte recunoscători când li se vorbește în arabă, înțelegând că persoana cu care discută le recunoaște și respectă identitatea culturală.</i>	Relații interpersonale: <i>Prim-ministrul Begin nu a manifestat în absolut nicio ocazie lipsă de respect față de omologii săi egipteni, nu s-a comportat condescendent față de ei și nu le-a minimalizat abordarea. Nu au existat niciodată afirmații, comentarii sau plângeri cu privire la aceste aspecte..</i>

IV.1.10 Aspecte culturale și religioase

Nu se poate afirma că aspectele culturale au determinat efectiv succesul negocierilor, însă putem spune că acestea au contribuit în mare măsură la „spargerea gheții” înainte de inițierea discuțiilor propriu-zise care au asigurat succesul demersului. au contribuit mult la spargerea gheții, înainte de a duce la discuții de succes. Chestiunile de natură culturală au fost un bun prilej de a arăta că cele două părți aveau multe în comun din punct de vedere cultural și în nici un caz nu se situau pe poziții opuse, polarizante. Astfel, religia, adesea folosită ca motiv de război, putea acționa ca liant care avea să apropie și să reunească cele două părți, așa cum demonstrează cazul Israel-Egipt.

Concluzionând, putem afirma că deși aspectele culturale și religioase nu au constituit în sine cauza păcii, acestea au permis succesul negocierilor.

IV.2 Concluzii rezultate din întrebarea de cercetare nr. 2: Cum a permis acordul de pace inovator cu Israelul și Egiptul încheierea altor acorduri, cu accent pe acordul cu Emiratele Arabe Unite?

Idea că tratatul de pace ar constitui un precedent pentru alte acorduri în Orientul Mijlociu era deja enunțată în cadrul tratatului propriu-zis: „se constată că acest cadrul menționat anterior, după caz, este destinat să constituie o bază pentru pace nu numai între Egipt și Israel, ci și între Israel și fiecare dintre statele arabe vecine dispuse să negocieze pacea cu acest stat pornind de

la această bază.”²² Acest aspect este reiterat de trei ori, cu formulări diferite, în preambulul acordului. Ajungem, astfel, la cea de-a doua întrebare de cercetare, rațiune pentru care am solicitat a doua rundă de interviuri. Această secțiune prezintă rezultatele și concluziile derivate din analiza de conținut. P1 a avansat o idee deosebit de interesantă, și anume că „tratatul de pace cu Egiptul trebuia asimilat de lumea arabă. Nu trebuie uitat nici tratatul de pace semnat cu Iordania în 1994, la un an după încheierea păcii, care a fost, de asemenea, un eveniment de importanță majoră. Pacea cu Egiptul, însă, a făcut loc unor schimbări majore și a facilitat cursul evenimentelor care au urmat.” Cu alte cuvinte, odată ce lumea arabă a inițiat posibilitatea de a-și regândi atitudinea față de relațiile cu Israelul, și alte țări arabe s-au arătat disponibile să urmeze această tendință. P2 susține, de asemenea că „pacea cu Egiptul a schimbat totul și este surprinzător că a durat atât de mult până când Emiratele Arabe Unite s-au alăturat inițiativei”. Altfel spus, pacea dintre Israel și Egipt a schimbat radical situația politică din întreaga regiune.

IV.3 Rezumat

Toți participanții intervievați au fost de acord asupra primului subiect, și anume că tratatul de pace dintre Israel și Egipt a făcut posibil acordurile Abraham. Egiptul a fost un deschizător de drumuri, după cum a menționat unul dintre respondenți care a avut un rol important în negocierile cu Egiptul. Acesta avea o perspectivă foarte clară a diferențelor dintre Orientul Mijlociu înainte de încheierea tratatului și Orientul Mijlociu după încheierea tratatului. Israelul a devenit dintr-o dată un actor legitim. În mod evident, pacea cu Egiptul trebuia asimilată și acceptată, mai ales într-un mediu foarte ostil, în care exista o mare opoziție față de tratatul de pace. Cu toate acestea, sămânța păcii fusese plantată. Schimbarea cea mai importantă a constat în faptul că Israelul nu mai era văzut ca un stat paria, ci ca un posibil partener în viitor.

---

²² Arab Republic of Egypt & State of Israel. (1979) *Treaty of Peace between the Arab Republic of Egypt and the State of Israel*. New York: United Nations Treaty Series, p. 116

Capitolul V: Concluzii și recomandări

V.I Concluzii de natură factuală

Analiza concluziilor rezultate din prezenta cercetare indică faptul că procesul de negociere dintre Israel și Egipt a fost marcat de articularea condițiilor preliminare și a pozițiilor inițiale distincte ale ambelor părți.²³ Negocierile tratatului de pace au fost caracterizate de implicarea susținută și activă a principalelor părți interesate pe tot parcursul procesului. Astfel, interesele reciproce au jucat un rol esențial în promovarea dialogului diplomatic,²⁴ chiar dacă beneficiile și intențiile acordului nu au fost pe deplin înțelese sau nu au ajuns la publicul egiptean larg. Procesul de negociere a implicat, de asemenea, eforturi semnificative de mediere și de construire a punților de dialog,²⁵ care au contribuit la depășirea obstacolelor inerente și la crearea unei atmosfere propice progresului.

Mai mult decât atât, planificarea strategică din partea ambelor state a facilitat crearea unui climat de cooperare și înțelegere reciprocă. Esențial, a fost, de asemenea, rolul jucat de leadershipul puternic, capabil de realizarea unui proces decizional deliberat și strategic. Concluzia desprinsă din discuție indică faptul că negocierile de pace dintre Israel și Egipt nu pot fi pe deplin înțelese în afara contextului lor istoric mai larg, înțelegerea acestor evenimente istorice fiind indispensabile pentru o înțelegere cuprinzătoare a dinamicii care a modelat procesul de negociere. În plus, Tratatul de pace dintre Israel și Egipt din 1979 a reprezentat mai mult decât un acord bilateral, marcând un moment de transformare în diplomația din Orientul Mijlociu. Tratatul a stabilit atât bazele conceptuale, cât și cele politice pentru eforturile ulterioare de normalizare, inclusiv Acordurile Abraham și acordul de normalizare dintre Israel și Emiratele Arabe Unite. Recunoașterea acestei continuități istorice este esențială pentru înțelegerea arhitecturii aflate în continuă evoluție a păcii în regiune.

---

²³ Quandt, W.B. (1986) *Camp David: Peacemaking and Politics*. Washington, D.C.: The Brookings Institution, pp. 70-72

²⁴ Telhami, S. (1990) *Power and Leadership in International Bargaining: The Path to the Camp David Accords*. New York: Columbia University Press, pp. 444-446

²⁵ A se vedea referința teoretică în Stein, J.G. (1986) „Getting to the Table: The Triggers, Stages, Functions, and Consequences of Prenegotiation.” *International Journal: Canada's Journal of Global Policy Analysis* 44:2, p. 232

V.2 Concluzii conceptuale: un nou cadru de gândire pentru înțelegerea diplomației negocierilor interculturale –studiu de caz al Acordului de normalizare a relațiilor dintre Israel și Emiratele Arabe Unite

Datele colectate pentru prezenta cercetare au permis apariția unui cadru conceptual bazat pe dovezi care poate explica procesele de negociere interculturală din cadrul tratatului de pace dintre Israel și Egipt din 1979, tratat care a dus la acordul de normalizare dintre EAU și Israel în 2020. Studiul de caz se referă la Acordul Abraham de normalizare a relațiilor între EAU și Israel. Figura 1 ilustrează aspecte ale diplomației negocierilor – un studiu de caz al acordului de normalizare dintre Israel și Emiratele Arabe Unite.

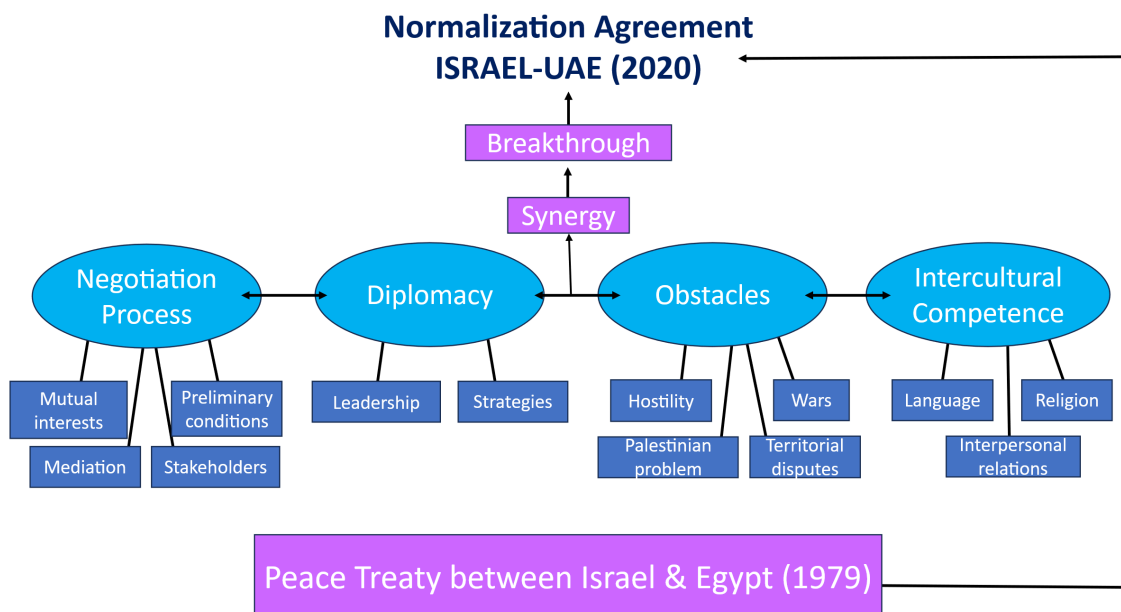

Figura 1: Diplomația negocierii interculturale: acordul de normalizare dintre Israel și Emiratele Arabe Unite

Figura 1 ilustrează faptul că tratatul de pace dintre Israel și Egipt, semnat în 1979, a constituit fundamentul și platforma pentru un proces care a permis încheierea altor acorduri. Acesta a marcat o transformare în mentalitatea regională, permițând dezvoltarea mecanismului pe care îl explorează cercetarea noastră. Se pot identifica patru aspecte cheie care au facilitat acest proces: procesul de negociere, diplomația, obstacolele și competența interculturală. Fiecare dintre aceste aspecte a inclus componente specifice care au influențat în mod semnificativ actorii implicați, procesele lor decizionale și rezultatele – atât imediate, cât și pe termen lung.

Pentru a înțelege legătura dintre tratatul de pace cu Egiptul semnat în 1979 și acordul de normalizare cu EAU semnat în 2020, este necesar să se analizeze cele patru aspecte diferite care stau la baza procesului, respectiv:

- Procesul de negociere
- Diplomația
- Obstacolele
- Competența interculturală

Fiecare dintre aceste aspecte conține diverse componente, așa cum vom detalia în continuare.

În ceea ce privește procesul de negociere, menționăm:

- Interesele reciproce - pacea contribuie la stabilitate, recunoaștere, prosperitate economică, îmbunătățirea relațiilor cu Statele Unite, recâștigarea suveranității de către partea egipteană în schimbul recunoașterii istorice a Israelului de către un stat arab.
- Condiția preliminară - recâștigarea suveranității Egiptului asupra Peninsulei Sinai și relații favorabile cu Statele Unite (cu renunțarea, în paralel, la relațiile cu Uniunea Sovietică). Pe de altă parte, menționăm recunoașterea și relații diplomatice depline între Israel și un stat arab important în regiune.
- Mediere - Statele Unite au jucat un rol vital, așa cum s-a întâmplat cu președintele Carter la Camp David.
- Părțile interesate – toate țările implicate, deși nu toate au avut o contribuție, inclusiv Organizația Națiunilor Unite, Uniunea Sovietică, Liga Arabă, OLP și opinia publică arabă.

În ceea ce privește diplomația, menționăm:

- Leadershipul – stilurile de leadership adoptate de președintele Sadat, prim-ministrul Begin și președintele Carter au constituit aspectul esențial. Printre inițiative se numără vizita mai puțin populară a lui Sadat la Ierusalim și disponibilitatea lui Begin de a desființa așezările și de a recunoaște o viitoare autonomie pentru palestinieni, în pofida opoziției interne.
- Strategii – disponibilitatea prim-ministrului Begin de a favoriza pacea în detrimentul așezărilor și concentrarea lui Sadat asupra Sinaiului, cu ignorarea problemei palestiniene.

În ceea ce privește obstacolele, menționăm:

- Ostilitatea – Israelul nu era recunoscut în lumea arabă.
- Războaiele – A fost nevoie de patru războaie cu Egiptul înainte de a se realiza că teritoriul poate fi obținut și prin pace. Conceptul de „teritoriu în schimbul păcii” a fost introdus în tratatul de pace din 1979.
- Problema palestiniană – această chestiune a complicat toate conflictele și a împiedicat orice acord, deoarece, din perspectiva lumii arabe, Israelul a luat locul Palestinei.
- Disputele teritoriale – Peninsula Sinai a reprezentat cauza disputelor din acea perioadă, însă în 1948 ideea cedării oricărui teritoriu din Palestina pentru crearea unui stat evreiesc a fost respinsă.

Cu privire la competențe interculturale, menționăm:

- Dimensiunea lingvistică – întrucât cele două părți foloseau limbi diferite, engleza a fost utilizată ca limbă comună pentru comunicarea între cei trei lideri și a contribuit la succesul negocierilor, în special la Camp David.
- Dimensiunea religioasă – sursa conflictului și a războiului s-a transformat într-o sursă de apropiere, deoarece personalități religioase precum Avraam sunt comune iudaismului și islamului.
- Relațiile interpersonale – liderii participanți și delegațiile acestora au reușit să depășească vechile conflicte și ostilități pentru a crea o atmosferă de încredere personală și intimitate.

În concluzie, sinergia dintre aceste aspecte – și componentele din cadrul lor – a facilitat un progres diplomatic care, câteva decenii mai târziu, respectiv în septembrie 2020, a contribuit la semnarea Acordurilor Abraham. Mișcarea îndrăznească a Egiptului de a trece Rubiconul a deschis de fapt calea pentru Emiratele Arabe Unite, care i-au urmat exemplul. Așa cum s-a întâmplat și în cazul Egiptului, EAU a avansat semnarea tratatului fără a solicita o rezolvare a problemei palestinienilor ca condiție prealabilă pentru normalizare. În ambele cazuri, se pot observa asemănări izbitoare – în special în ceea ce privește conducerea (președintele Mohamed bin Zayed Al Nahyan, prim-ministrul Netanyahu și președintele Trump) și dinamica interculturală. Aceste elemente s-au dovedit din nou cruciale în procesul de transformare a animozității istorice în progres diplomatic.

V.3 Implicații și recomandări: aplicarea modelului la politica și diplomația viitoare

Teoriile expuse în prezenta cercetare doctorală își regăsesc o aplicare practică în lumea reală. Acordurile Abraham au reprezentat o variantă îmbunătățită a acordurilor anterioare de la Camp David, a anilor care le-au urmat, cu un plus de acceptare normativă și socială și a maturizării treptate a condițiilor pentru extinderea lor. În plus, leadershipul dur practicat de Israel a consolidat relevanța sa în context regional. Deși lumea arabă este foarte sensibilă la suferința populației palestiniene ca meta-cauză, la nivel tactic și strategic, celelalte state își doresc să colaboreze cu Israelul pentru găsirea de soluții. Se remarcă astfel o schimbare semnificativă de paradigmă în Orientul Mijlociu, de la ostracizare și respingere regională la extindere și normalizare. Deși persistă unele divergențe puternice de opinii, noul cadru reprezintă un efort de conciliere în contextul abordării normative a dialogului Abraham.

Pentru **factorii de decizie**, modelul subliniază importanța recunoașterii faptului că acordurile nu pot fi menținute doar prin semnături formale. Liderii politici ar trebui, în egală măsură, să continue aceste discuții în întâlniri față în față și să depășească provocările diplomatice, modelând astfel dimensiunile culturale și interpersonale care fac pacea credibilă și rezilientă. Una dintre lecțiile cheie oferite de Acordurilor Abraham este că narațiunile sociale contează: nu este suficient să se semneze acorduri la nivel de elită dacă societățile implicate continuă să se privească reciproc cu suspiciune și ostilitate. Prin urmare, factorii decizionali ar trebui să acorde prioritate inițiativelor care încurajează contactul autentic între oameni, schimburile academice și culturale, parteneriatele economice și eforturile educaționale pentru a combate vechile stigmate și a promova un climat de înțelegere reciprocă. Eforturile comune în aceste direcții nu numai că ar consolida durabilitatea acordurilor, dar ar crea și capital politic care să protejeze liderii de reacții negative la nivel național.

Pentru **diplomații israelieni**, modelul subliniază valoarea competenței interculturale ca parte integrantă a strategiei de negociere. Atunci când există un angajament real, chiar dacă cele două părți au o istorie îndelungată de ostilitate, există posibilitatea unui câștig reciproc. Misiunile diplomatice ar trebui să-și aprofundeze angajamentul față de societățile pe care doresc să le impacteze, și nu doar față de propriile lor guverne. În acest sens, diplomații ar trebui să beneficieze de instrumente care să le confere o mai bună înțelegere a sensibilităților culturale și religioase locale, precum și capacitatea de a comunica mesaje într-un mod care să rezoneze la nivel emoțional și de a identifica părțile interesate dincolo de elita politică formală, inclusiv

în cadrul societății civile, în rândul oamenilor de afaceri, al educatorilor sau rețelelor de tineret. În efortul de a-și adapta angajamentul față de alte țări care ar putea fi potențiali parteneri pentru o normalizare viitoare, diplomația israeliană s-ar putea inspira din exemplul Emiratelor Arabe Unite, care a combinat negocierile la nivel înalt cu implicarea deliberată a societății și sensibilitate față de evenimentele cu impact puternic din istoria reală, prin promovarea educației despre Holocaust în raport cu Israelul, de pildă.

Pentru **conducerea palestiniană**, concluziile cercetării noastre oferă o oportunitate de reflecție și regândire a unor strategii. Studiile de caz indică faptul că negocierile încununate de succes sunt posibile atunci când părțile combină protecția fermă a intereselor lor fundamentale cu flexibilitatea în abordare și disponibilitatea de a consolida încrederea acolo unde este posibil. Acordurile Abraham nu au rezolvat problema palestiniană, dar au demonstrat că liderii pragmatici pot ocoli impasul atunci când momentul este potrivit, cu condiția ca anumite contexte locale și regionale să fie pregătite cu atenție.

Pentru alte **părți interesate** - fie că sunt aliați regionali, mediatori internaționali sau organizații ale societății civile - cadrul pe care îl propunem ghidează sprijinirea proceselor care favorizează atât căile formale, cât și cele informale de consolidare a păcii, inițiativele antreprenoriale creative și cadrul financiar, contrar gândirii diplomatice tradiționale din domeniul relațiilor internaționale. Actorii terți ar trebui să încurajeze statele și comunitățile să abordeze barierele culturale care supraviețuiesc oricărui tratat formal. Partenerii internaționali pot ajuta prin sprijinirea programelor educaționale, a întreprinderilor comune, a colaborărilor din sfera media și a inițiativelor culturale care implică oamenii obișnuiți în procesul de reconciliere, în loc să privească impasibili cum aceste acorduri de pace sunt acoperite de praf în arhivele politice. Un foarte bun exemplu în acest sens este oferit de inițiativele culturale ale Emiratelor Arabe Unite, campaniile turistice ample și normalizarea toleranței în societate.

V.4 Contribuția teoretică: acoperirea unui decalaj de cunoștințe în domeniul relațiilor internaționale și în cel al interculturalismului

Cu privire la domeniul relațiilor internaționale, prezentul studiu demonstrează că teoriile clasice, care s-au concentrat pe dinamica puterii, securității și interesului național, nu explică pe deplin calea care trebuie parcursă de la conflict la normalizarea autentică. În timp ce realismul subliniază în mod corect interesele strategice care au determinat atât Egiptul, cât și

EAU să se angajeze în relații cu Israelul – fie pentru a-și realinia prioritățile de apărare, fie pentru a beneficia de parteneriate economice și tehnologice –, studiul nostru arată că interesele strategice nu sunt suficiente pentru a explica de ce unele acorduri rămân „rezi”, în timp ce altele reușesc să remodeleze paradigmele regionale. Diferența principală între o abordare „rece” și una „caldă” constă în aprofundarea proceselor responsabile de o anumită „încălzire” a condițiilor. Comparând tratatul dintre Israel și Egipt cu Acordurile Abraham, susținem prin demersul nostru de cercetare că pacea durabilă în Orientul Mijlociu modern depinde în egală măsură de modul în care liderii gestionează narațiunile culturale și sunt dispuși să renunțe la anumite strategii, atunci când se dovedește că acestea sunt defectuoase la nivel fundamental, chiar dacă procesul poate fi traumatic pentru populația locală în ceea ce privește narațiunea și, în cele din urmă, chiar dacă liderii politici riscă să plătească un anumit preț. Abordând în primul rând stigmatul istoric și promovând activ legăturile între societăți la nivel uman, se întrevede speranța unei reconcilierii în fapt, precum și calea de urmat către încheierea unui tratat.

În acest sens, cercetarea reunește perspective din teoria negocierii, rezolvarea conflictelor și studiile privind procesul decizional, propunând un cadru integrat pentru ceea ce definește drept diplomație de negociere interculturală. Acest concept se bazează pe modelele existente de diplomație pe mai multe niveluri, însă pune accentul pe includerea deliberată a variabilelor culturale, a stimulentei financiare, a comerțului și a investițiilor – religie, limbă, identitate socială și încredere interpersonală – ca elemente centrale ale strategiei, mai degrabă decât ca factori de fond. În acest mod, cercetarea contribuie la o înțelegere mai profundă și mai practică a modului în care statele pot trece de la tensiuni regionale sau de la lipsa efectivă de recunoaștere a existenței la o cooperare semnificativă.

În domeniul interculturalismului, cercetarea noastră oferă dovezi empirice că barierele culturale pot fi transformate în mod activ în canale pentru construirea încrederii și legitimității. Acordul dintre Israel și Emiratele Arabe Unite nu s-a materializat doar în spatele ușilor închise ale elitelor politice; dimpotrivă, acesta a deschis în mod conștient căi pentru interacțiuni culturale, religioase și economice care vin să conteste decenii întregi de suspiciune reciprocă.

Cercetarea a evidențiat punctele forte ale interculturalismului în domeniul relațiilor internaționale, relevând în același timp și una dintre aparentele slăbiciuni ale modelului realismului de tip zero-sum. În efortul de căutare a unui teren comun al culturii, istoriei și religiei împărtășite, a fost necesară o nouă înțelegere a realismului clasic, aspect ce a permis o

înțelegere formală a tendințelor pe termen lung, a maturizării psihologice și a fazelor critice în procesul de încălzire a relațiilor interumane.²⁶

În concluzie, contribuția teoretică a cercetării noastre constă în faptul că a demonstrat că acordurile de pace durabile în regiuni complexe necesită un cadru care să integreze dimensiunile strategice, politice, financiare și interculturale ca fiind reciproc complementare, și nu trasee separate. Prin dezvoltarea și ilustrarea acestui cadru, studiul oferă cercetătorilor și practicienilor o perspectivă actualizată pentru analizarea conflictelor, planificarea negocierilor și consolidarea coexistenței pe termen lung. Ritmul alert al mediului de afaceri și ultra-realismul fundamentat sunt introduse pentru a modela noi mentalități și noi tactici pentru progrese strategice în situații de impas istoric major. Această combinație de relații internaționale și interculturalism deschide noi direcții pentru cercetare și practică, deschizând calea către abordări diplomatice care nu se opresc la încheierea de tratate formale, ci pătrund mai adânc în structura socială care, în ultimă instanță, poate să susțină sau să submineze.

V.5 Contribuția la nivel practic: conceperea unui model universal pentru diplomați și factori decizionali

Dincolo de valoarea sa teoretică, prezenta cercetare are o contribuție clară la nivel practic, prezentând un model care poate servi ca instrument de orientare pentru diplomați, factori de decizie și practicieni în rezolvarea conflictelor care lucrează nu numai în Orientul Mijlociu, ci și în alte regiuni marcate de conflicte adânc înrădăcinate alimentate și de bariere culturale. Faptul că schimbarea de paradigmă a gândirii și a cadrului conceptual se bazează nu numai pe teorie, ci și pe succesul sau eșecul unor încercări din trecut demonstrează valoarea sensibilității, a absenței dogmelor și a provocării ipotezelor dogmatice chiar și în domeniul medierii.

Este important de menționat aspectul universal al modelului propus, care îl face relevant mult dincolo de contextul israeliano-arab. Fie că este vorba de regiuni care se confruntă cu o istorie marcată de conflicte majore, diviziuni religioase, tensiuni etnice sau reconciliere post-conflict, principiile prezentate aici oferă îndrumări practice pentru construirea de punți diplomatice acolo unde odinioară nu exista decât scepticism și teamă. Modelul încurajează diplomații și mediatorii să abordeze negocierile ca procese multistratificate, care necesită nu numai abilități

---

²⁶ Barkin, J.S. (2010) *Realist Constructivism: Rethinking International Relations Theory*. Cambridge: Cambridge University Press, pp. 33-40

politice, ci și fluență culturală și o înțelegere a modului în care narațiunile modelează disponibilitatea societăților de a accepta pacea. Acest lucru înseamnă că negociatorii trebuie mai întâi să se provoace pe ei înșiși și propriile prejudecăți și convingeri înrădăcinate pentru a ajunge să înțeleagă cu adevărat aceste aspecte și apoi să conceapă o strategie care să poată apoi trece proba timpului.

În esență, prezenta cercetare oferă mai mult decât o explicație a modului în care s-a desfășurat o normalizare istorică, de la dimensiunea bilaterală la cea regională, furnizând un model replicabil pentru modul în care procese similare pot fi inițiate și susținute și în alte părți ale lumii. Este astfel evident că diplomația durabilă nu se realizează doar prin strategie, ci prin munca răbdătoare de construire și remodelare a atitudinilor, de consolidare a încrederii și de conectare a oamenilor. În acest fel, modelul reprezintă o contribuție practică pentru cei care doresc să transforme conflictul prin negocieri care nu se încheie cu o strângere de mână, ci continuă în inimile și mințile societăților pe care le afectează. Astfel, într-un cadru istoric de anvergură, efectul efortului diplomatic se traduce prin indicarea unui avantaj concludent pentru efortul normativ și umanizarea părții stigmatizate.

V.6 Limitări ale cercetării

Deși cercetarea oferă perspective teoretice și practice valoroase, este important să îi recunoaștem anumite limitări, care decurg în primul rând din natura abordării metodologice pentru care am optat și din provocările inerente cercetării calitative în domeniul relațiilor internaționale și al negocierii interculturale.

Prin recunoașterea acestor limite, cercetarea rămâne transparentă în ceea ce privește domeniul de aplicare și limitele metodologice. În același timp, se creează contextul propice pentru direcții viitoare de cercetare care să extindă, să conteste sau să rafineze concluziile enunțate în prezenta lucrare, posibil prin combinarea perspectivelor calitative cu măsuri cantitative sau prin aplicarea modelului în diferite contexte regionale. În acest fel, limitele prezentului studiu servesc și ca o invitație la explorarea continuă a modului în care diplomația negocierii interculturale poate fi mai bine înțeleasă și practică în mod cât mai eficient.

V.7 Direcții viitoare de cercetare

V.7.1 Cercetări suplimentare și potențialul în domeniul de studiu al prezentei cercetări

Deși metodele calitative au o imersiune extraordinară și profită de perspectiva antropologică, limitele lor trebuie, de asemenea, recunoscute. Pe baza perspectivelor și limitelor prezentului studiu, o direcție clară pentru cercetări viitoare ar fi completarea concluziilor calitative cu o dimensiune cantitativă mai largă. Deși cercetarea noastră s-a bazat în principal pe interviuri aprofundate și analiza documentelor pentru a surprinde dinamica complexă a diplomației negocierilor interculturale, studiile viitoare ar putea beneficia de extinderea grupului de participanți și de măsurarea sistematică a atitudinilor și percepțiilor acestora în cadrul unui eșantion lărgit.

Utilizarea unei abordări cantitative poate avea avantaje și poate face posibilă testarea gradului de răspândire a anumitor opinii, motivații sau obstacole în rândul diferitelor grupuri - de exemplu, diplomați, factori de decizie politică, lideri ai societății civile și chiar cetățeni obișnuiți din țările implicate. Sondajele sau chestionarele structurate ar putea ajuta la revelarea unor tipare care nu ar putea fi descoperite doar prin interviuri, în special în ceea ce privește subiecte sensibile precum încrederea, percepțiile asupra diferențelor culturale sau disponibilitatea de a accepta normalizarea relațiilor cu foști adversari.

Extinderea cercetării cu o perspectivă cantitativă nu neagă rezultatele prezentului studiu, ci mai degrabă se bazează pe profunzimea și nuanțele studiului actual, oferind o direcție valoroasă pentru cercetătorii și practicienii interesați să înțeleagă și să aplice o nouă modalitate de încadrare culturală a diplomației tradiționale și a etapelor sale de negociere într-un context larg bazat pe dovezi.

V.7.2 Cercetări suplimentare și potențialul de aplicare în alte zone de conflict, cum ar fi războiul dintre Azerbaidjan și Armenia și tensiunile ulterioare.

O altă direcție importantă pentru cercetările viitoare este aplicarea modelului conceptual dezvoltat în prezentul studiu la alte conflicte și regiuni care se confruntă cu tensiuni profund înrădăcinate și bariere interculturale. Cu toate că prezenta cercetare s-a concentrat exclusiv pe contextul israeliano-arab, în special pe evoluția condițiilor de pace rece către fazele sale de încălzire și dinamica schimbătoare a regiunii, această traiectorie, de la tratatul de pace dintre Israel și Egipt la acordul de normalizare dintre Israel și Emiratele Arabe Unite, principiile care stau la baza diplomației negocierilor interculturale nu se limitează la Orientul Mijlociu. Ideea

centrală, potrivit căreia pacea durabilă necesită alinierea intereselor strategice cu o punte culturală construită în mod deliberat, care să sfideze vechile păreri preconcepute sau chiar și perspectiva mediatorilor și diplomaților experimentați, are relevanță în orice alt context în care nemulțumirile istorice și neîncrederea culturală împiedică progresul.

Un exemplu relevant în acest sens este conflictul dintre Armenia și Azerbaidjan, care, în ciuda diverselor încetări ale focului și runde de negocieri, rămâne blocat în cicluri de ostilitate și armistiții fragile. Disputa de lungă durată asupra Nagorno-Karabakh este profund legată de chestiuni cu conotații religioase, identitate, memorie istorică și narațiuni culturale care alimentează neîncrederea între ambele societăți. Aplicarea modelului pe care îl propunem ar putea ajuta cercetătorii și practicienii să examineze competența interculturală, măsurile de consolidare a încrederii și o compilare de normalizare a ambelor părți, care să înlocuiască demonizarea și care să faciliteze narațiuni sociale elaborate pentru a ajuta și completa căile diplomatice tradiționale, în vederea creării condițiilor pentru o rezolvare a conflictului în manieră stabilă și unanim acceptată.

Studiile viitoare ar putea investiga modul în care liderii, mediatorii și partenerii internaționali ar putea adapta strategii similare celor care s-au dovedit semnificative în Acordurile Abraham. De exemplu, s-ar putea explora ce tipuri de inițiative interumane, schimburi culturale sau măsuri de consolidare a încrederii ar putea reduce ostilitatea publică și ar putea pune bazele reconcilierii dincolo de acordurile încheiate la nivelul elitelor politice. Liderii din mediul de afaceri care nu dețin cunoștințe teoretice din sfera relațiilor internaționale și a medierii ar putea să ajute la crearea de rețele și la eliminarea barierelor din perspective noi ale negocierilor financiare. Aceștia ar putea, de asemenea, să examineze dacă interesele economice comune, cum ar fi proiectele regionale de infrastructură sau comerțul transfrontalier, ar putea servi ca punct de plecare practic pentru o normalizare mai largă, cu condiția să fie formulate și comunicate în într-o manieră sensibilă din punct de vedere cultural.

Cercetarea comparativă între diferite contexte de conflict ar testa, de asemenea, flexibilitatea acestui model, identificând elementele universale și cele care trebuie adaptate pentru a se potrivi realităților politice, istorice și culturale unice ale altor dispute. Prin aplicarea acestui cadru în contexte precum Armenia-Azerbaidjan, Kashmir sau Peninsula Coreeană, cercetătorii ar putea rafina orientările practice ale modelului propus și ar putea dezvolta noi perspective asupra interacțiunii dintre diplomație, leadership și dinamica interculturală.

VII.8 Importanța cercetării pentru domeniul relațiilor internaționale

Semnificația prezentei cercetări pentru domeniul relațiilor internaționale rezidă în capacitatea sa de a oferi atât o perspectivă nouă, și o modalitate inovatoare de abordare a unor blocaje, cât și un model practic pentru înțelegerea modului în care acordurile de pace pot depăși cadrele diplomației tradiționale, bazată exclusiv pe politica puterii și interesele de securitate. Prin examinarea atentă a parcursului de la tratatul de pace dintre Israel și Egipt până la acordul de normalizare dintre Israel și Emiratele Arabe Unite, prezenta cercetare evidențiază modul în care o *tabula rasa* poate redefini cadrul esențial și ipotezele generale la nivel macro-istoric, chiar și în cadrul narațiunilor istorice acceptate. Această negociere interculturală, care se bazează pe narațiunea liderilor sociali sau a liderilor din domeniul afacerilor pentru consolidarea democrației adaugă o dimensiune crucială care a fost adesea subestimată sau trecută cu vederea în teoriile moderne cu privire la relațiile internaționale.

În esență, prezenta cercetare demonstrează că durabilitatea și succesul acordurilor de pace depind nu numai de echilibrul de putere sau de interesele strategice ale statelor, ci și de modul în care liderii și negociatorii gestionează narațiunile culturale, stigmatul istoric și psihologia complexă a societăților modelate de decenii de conflicte.²⁷ Studiul nostru arată că progresele realizate prin Acordurile Abraham au fost posibile deoarece au abordat atât aspectele formale ale diplomației, cât și sub-straturile informale ale percepției publice, încrederii sociale și acceptării culturale. Această dublă abordare îmbunătățește în mod semnificativ abordările teoretice din domeniul relațiilor internaționale, încurajând atât cercetătorii, cât și practicienii să înțeleagă că rezolvarea conflictelor în regiunile sensibile din punct de vedere cultural necesită o abordare nuanțată și multidimensională. Dincolo de contribuția teoretică, cercetarea oferă o contribuție practică care poate ghida inițiativele diplomatice viitoare.

Utilizarea liderilor de opinie cheie din diplomația netradițională, care sunt însă concentrați pe proceduri eficiente pentru realizarea de progrese, are avantajul de a crește gradul de eficiență și a promova perspective mai puțin îngrădite de ură istorică și răni vechi. Se oferă astfel un model concret pentru proiectarea negocierilor care creează sinergie între leadershipul politic, mediere, deschidere culturală și implicarea părților interesate. Modelul poate reprezenta un plan flexibil pentru diplomați, factori de decizie și mediatori care se confruntă cu provocări de complexitate similară în alte părți ale lumii. Modelul ilustrează modul în care liderii pragmatici

---

²⁷ Cercetările în această direcție beneficiază în mare măsură de lucrarea lui Halliday, care tratează această problemă specifică în lucrarea sa: Halliday, F. (2005) *The Middle East in International Relations: Power, Politics and Ideology*. Cambridge: Cambridge University Press, pp. 299–304

pot echilibra obiectivele strategice de securitate prin construirea de punți culturale și modul în care societățile pot trece treptat de la ostilitate înrădăcinată la cooperare prudentă - și, în cele din urmă, la o normalizare autentică. Astfel, etapelor inițiale marcate de conflict și răcire a relațiilor specifice medierii inițiale le urmează etapa de „încălzire” a acestor relații.

Semnificația prezentei cercetări doctorale se reflectă și în relevanța sa pentru provocările globale contemporane. Într-o epocă în care multe conflicte s-au dovedit rezistente la soluții pur politice sau militare, cercetarea noastră reamintește că dimensiunile culturale și psihologice ale conflictului nu trebuie tratate ca aspecte secundare, ci ca elemente esențiale ale oricărui proces de pace. Documentând modul în care lecțiile desprinse din încheierea unui acord istoric au influențat și modelat succesul altor acorduri, zeci de ani mai târziu, studiul arată că expertiza și experiența pot traversa generații și contexte, oferind îndrumări pentru viitoarele negocieri care vizează ruperea unor cicluri de neîncredere.

În acest sens, demersul nostru face mai mult decât să relateze o serie de evenimente; cercetarea pe care o propunem oferă domeniului relațiilor internaționale un cadru testat și adaptabil pentru abordarea diferită a negocierilor complexe și sensibile. Importanța sa rezidă în invitația pe care o lansează: să gândim dincolo de granițe, să concepem procese de pace care să implice atât guvernele, cât și societățile, și să recunoaștem că schimbarea durabilă se realizează atunci când diplomația este combinată cu înțelegerea dimensiunilor culturale complexe și conexiunea umană autentică.

Prin adaptabilitatea abordării și flexibilitatea mentalității reflectate, acest studiu al modelării contemporane a noii diplomații, care utilizează modelarea financiară, include noi părți interesate și contestă toate ipotezele anterioare, are implicații și aplicații directe pentru direcții viitoare de cercetare și pentru rezolvarea conflictelor.

Prin disocierea de narațiunea înrădăcinată, de dogmele care și-au pierdut credibilitatea chiar și în rândul celor care le-au creat, astfel de modele și măsuri de încredere își relevă valoarea și eficacitatea și pentru eventuale contexte conflictuale viitoare. Prin amploarea modelelor noi de gândire pe care le propune, studiul dedicat acestui proces de mediere, care face apel la aspecte legate de interculturalitate și constructivism realist, privite în evoluție pe o perioadă îndelungată de timp, poate oferi o nouă perspectivă asupra proceselor care fie au eșuat, fie au fost abandonate de mult timp. Datorită succesului său în lumea reală, prezentul studiu evidențiază actori neconvenționali și un nou cadru pentru elaborarea tratatelor, care poate pune într-o nouă

lumină modul în care teoria modernă a medierii poate asigura progrese în cadrul unor conflicte considerate de nerezolvat.

Bibliografie:

1. (2009) *The Egyptian-Israeli peace: lessons for today* [online]. Available at: <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/egyptian-israeli-peace-lessons-today>
2. Agha, H., Feldman, S., Khalidi, A. & Schiff, Z. (2003) *Track-II Diplomacy: Lessons from the Middle East*. Cambridge MA: MIT Press
3. Arab Republic of Egypt & State of Israel. (1979) *Treaty of Peace between the Arab Republic of Egypt and the State of Israel*. New York: United Nations Treaty Series, pp: 116-202
4. Barkin, J.S. (2010) *Realist Constructivism: Rethinking International Relations Theory*. Cambridge: Cambridge University Press
5. Bass, B.M. (1985) *Leadership and Performance Beyond Expectations*, Los Angeles: The Free Press
6. Bird, K. (2021) *The Outlier: The Unfinished Presidency of Jimmy Carter*. New York: Crown
7. Burns, J.M. (1978) *Leadership*, New York: Harper & Row
8. Cohen-Hadria, E, Hassan, Z., Levy, D. and Sidło, K. (2023). *Prospects of reinvigorating the Middle East Peace Process: a possible joint EU-US undertaking? Policy Department for External Relations*. Available at: [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EXPO_STU\(2022\)702573](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EXPO_STU(2022)702573)
9. Denzin, K.N. & Lincoln, S.Y. (2012) *The Landscape of Qualitative Research. Theories and Issues* (fourth edition). Los Angeles CA: SAGE
10. Denzin, D.K. & Lincoln, Y.S. (eds.) (2005) *The SAGE Handbook of Qualitative Research* (Third Edition). Los Angeles CA: SAGE
11. Halliday, F. (2005) *The Middle East in International Relations: Power, Politics and Ideology*. Cambridge: Cambridge University Press
12. Morgenthau H.J. (1948) *Politics Among Nations: The Struggle for Power and Peace*. New York: Knopf
13. Nodelman U. & Zalta E.N. (eds.) *Stanford Encyclopedia of Philosophy*. Stanford: Stanford University Press
14. Nye, J.S. Jr (2005) *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. New York: Public Affairs

15. Oren, M.B. (2022) *Six Days of War: June 1967 and the Making of the Modern Middle East*. Oxford: Oxford University Press
16. Podeh, E. (2022) *The Many Faces of Normalization: Models of Arab-Israeli Relations* [online]. Available at: https://www.inss.org.il/strategic_assessment/the-many-faces-of-normalization-models-of-arab-israeli-relations/
17. Quandt, W.B. (1986) *Camp David: Peacemaking and Politics*. Washington, DC: Brookings Institution Press
18. Ross, D. (2022) "The Abraham Accords and the Changing Middle East.". Available at: <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/abraham-accords-and-changing-shape-middle-east>
19. Rubin, B.M. (1983) *The Arab States and the Palestine Conflict*. Syracuse: Syracuse University Press
20. Rabinovich, A. (2004) *The Yom Kippur War: The Epic Encounter that Transformed the Middle East*. New York: Schocken Books
21. Rubinovitz, Z. & Steinberg, G. (2009) *Menachem Begin and the Israel-Egypt Peace Process: Between Ideology and Political Realism*. Bloomington: Indiana University Press
22. Said, E. (1978) *Orientalism*. New York: Pantheon Books
23. Saunders, H.H. (1999) *A Public Peace Process: Sustained Dialogue to Transform Racial and Ethnic Conflicts*. New York: Palgrave Macmillan
24. Shamir, S. (2016) *A Newly Plucked Olive Leaf: The Story of the Israeli Academic Center in Cairo-Chapters of a Diary About the Meeting Between Israelis and Egyptians Following the Making of Peace*. Tel Aviv: Tel Aviv University Press
25. Stein, J.G. (1986) "Getting to the Table: The Triggers, Stages, Functions, and Consequences of Prenegotiation." *International Journal: Canada's Journal of Global Policy Analysis* 44:2, pp. 231-236
26. Telhami, S. (1990) *Power and Leadership in International Bargaining: The Path to the Camp David Accords*. New York: Columbia University Press
27. Weber, M. (1947) *The Theory of Social and Economic Organization*, Los Angeles: The Free Press
28. Zartman, I.W. & J.L. Rasmussen (eds.) (1997) *Peacemaking in International Conflict: Methods and Techniques*. Washington DC: United States Institute of Peace Press